

מסורת הש"ס

(א) ונכנסו ע. ושי"ג, (ב) קדושים עד. עח: ע"ב, קס: א ונ"ע חס' קדושים: סב: ד"ה גר, (ד) ש"ן לעומר הקודס, (ה) ז"ל ואלו ס"ס מ"א, ושי"ג

תורה אור השלם

1. וצאצא את שפטיכם בעת ההוא לאמר שמע בין אדוכם השפטים צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו: דברים א טו 2. כי את הברך בן השנואה יביר ללחך פי שנים בכל אשר יצא לא ייחזק לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הברכה: דברים כ"ז

גליון הש"ס

גמ' א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך. ע' מנוונת ה' ע"ב מ"ה' ה' שאלתי: שם ו' אתה נאמן לפסול את בניך. ע' לעיל סה ע"ב מ"ה' ה' ר' יוסף: תוס' (א) ה"ה במוחזק לך ובי' דרוב הבאין ובי'. ע"ן ירושלמי רפ"ז ד"ה ונקבץ עדה ע"ב: ד"ה נאמן אתה לפסול וכו' דמשו' נפשה החיבה דאמוראי. ע"ה מגדלי סוף פירוק:

הגהות הב"ח

(א) גמ' קמ"ל בארבעים אל: לו (ב) שם ה' כתיב בארבעים ה'אל: (ג) רש"י ד"ה מוכחי גור: א"ל (ד) תוס' ד"ה משפט (נעמוד הקודס) א"ל ליה כדלעיל. ר"ב ע"י פסוקים ב' ע"ב מ"ה' דברי הלל: (ה) א"ל במוחזק וכו' כדפי' לעיל. ר"ב ע"ב ע"י דף כה ע"ב ד"ה למה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מעמך. ז"ל מלחם (דכתיב נמו' וי' יגור כו' הג' אלחם וכו' נמונ' כתיב וי"ש רש"י ה'אל ממונ': [ב] רש"י ד"ה מעמך טו' עד ס"ה: נמחק:

מוסף רש"י

יביר. קמ"ל ימילא א"ל (רש"י ב"ב כ"ב): הא אדם לומר זה בני בכור. ואף על פי שמחוקק אחר בכור (שם) בני בן גרושה הוא. לאמר שגרושה המוכיחה וילחך לו זה. לא שגמ' אשה גרושה אפסול הוא מדמכתי יביר, מה לי בכור מה לי לנכר אחר (שם) בן גרושה הוא. וחלל הוא א"ל בן הלצה הוא. בן הלצה חלל מדרבנן. גרידה חללה א"ל גרושה וא"ל יביר. גרושה (ע"ל כ"ד). מדמכתי ואשה גרושה, ה'א תמינן ה'ס דקמ"ל אפסמחא עגלמח' (ב"ב שם). והכ"א אינו נאמן. לא בכור ולא חלל וכו' שמוחזקין בחלל שהוא צבור, וקמ"ל מנין צריך היכח, כגון שגמ' מחדש בכלן ואין מוחזקין בחלל מן מי הכבור ומי הפשוט הם וה'א אב מתינן (שם)

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

כל מקום שאסך. ולקמן פריך הא אפיקתיה: לר"ד להציל ראי. שבצ"ד נגמיר שמה גבשוני מהול הוא ומשום שגמח דל"י הוא דקאמר הכי ומשקר: ה"ג מהו דסימח לא ניהמניה: [ב] מעמך. גר ותושב וחי עמך (ויקרא כה): דליכא עובד. דפסק חלז דהש: דקמסייעי קרלי. דהא עמך כל

מקום שאסך משמע ואפילו צאריך וצאלכס למה לי אלא לאו ארזיה קאי דצאריך צריך להציל ראייה ולא בחולה לארץ: מוכתיב (א) גר אכל ושפטתם מכלן אמר ר' יהודה גר צעי בית דין: יביר. את הצבור בן השנואה יביר: יבירנו לאחריס. שסם אין צ"ד מכירס אומר נאמן עליו אצוי לומר זה בני בכור ליטול פי שנים: בן גרושה הוא. וכהן חלל הוא: ואין עדות לעובד כוכבים. הואיל ובניך מוחזקין בכשרות אין אתה נאמן להעיד עליהן ולפסולן: לפסול אס בניך. דנפקא לן מיכיר ואי אתה נאמן לפסול את בני בניך: והלכא כרז נחמן. דאמר לדבריו עובד כוכבים הוא ואין עדות לעובד כוכבים ואפילו אצנים לא מתימן: והסניח כרזינא. דנאמן הוא על בנו קטן שאין לו בנים וקס"ד דהא מתני' בגר שגא ואמר גר אני קמיייר: הסיא. דקמני נאמן הוא על בנו קטן: לענין יביר. תניא אהסיא מתני' דיכיר קאי דקמני וכשם שנאמן אדם לומר זה בני בכור כך נאמן לומר זה בני בן גרושה ועלה קמני דנאמן הוא על הקטן דהא ישראל הוא ויש לו עדות והמורה האמינתו על בנו ולא על בן בנו אצל גבי גר אפילו אצנו לא מתימן דאין עדות לעובד כוכבים: וסחופין. שפליס וכפופין כמו סחופין כסא (שם דף טו:): כפייית הכלי: ואיני כדאי. ואיני ראוי להסתפק צררת ומי יתן ואוכה לך: ומודיעים אומר. לקמן מפרש טעמא דכולה מתני': לא

או בן הלצה הוא וחכ"א אינו נאמן עובד כוכבים אתה ואין עדות לעובד כוכבים רבינא אמר הכי קאמר ליה יש לך בנים הן יש לך בני בנים הן א"ל נאמן אתה לפסול בניך ואי אתה נאמן לפסול בני בניך תניא גמ' הכי ר' יהודה אומר רבינא אמר אדם לומר על בנו קטן ואין נאמן על בנו גדול ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן לא קמן קמן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קמן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן והלכתא כוותיה דרב נחמן בר יצחק והתניא כוותיה דרבינא יהוא לענין יביר איתמר תנו רבנן יגר שבא להתגייר בזמן הזה אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע שישאל בוזמן הזה דוויים דחופים סחופים וממורפין ויסורין באין עליהם אם אומר יודע אני ואיני כדאי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ומודיעין אותו עון לקמ' שכחה ופאה ומעשר עני ומודיעין אותו ענישן של מצות אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש ברת חללת שבת אי אתה ענוש סקילה ועכשיו אכלת חלב ענוש ברת חללת שבת ענוש סקילה וכשם שמודיעין אותו ענישן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן אומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים וישאל בוזמן הזה אינם יכולים לקבל

סבר לה כרזי עקיבא דלמר אין קידושין מופסין צמיצי לאוין: כך נאמן אדם לומר זה בן גרושה. ר' אליהו מפרש' מפרש דנפקא לן מוכתיב בן השנואה יביר (דברים כה) וכן משמע צירושלמי צפרק צמחא דקידושין ולשון הש"ס לא משמע הכי דקמני כשם שנאמן אדם לומר זה בני בכור משמע דמינה גמר וי"מ דטעמא דר' יהודה דמשמע ליה קרא דנאמן אדם לומר זה בני בכור אפי' על תינוק בין הבנים וכשאומר על הקטן שהוא בכור א"כ הרשון ממור אלמא דנאמן לפסולו וה"ו דנאמן לומר שהוא בן גרושה: ואין עדות לעובד כוכבים. ועל עמנו נאמן משום דשוי נפשיה חמיכה דאיסורא: ואין אתה נאמן לפסול בני בניך. אומר ר"י דה"פ נאמן אתה לפסול בניך פי' כשאין לו בנים ואין אתה נאמן לפסול בני בניך כשיש לו בני בנים אין נאמן לפסול אפי' בני דאין סברא לומר שיהיו בניו פסולים ובני בניו כשרים וכן משמע דקאמר ואין אדם נאמן על בנו גדול ומפרש כשיש לו בנים משמע דאצנו נמי לא מתימן: והר"ב תא' כוותיה דרב נחמן בר יצחק. משמע דלכה כר"י דנאמן אף לפסול בני דקמ' משום דאין עדות לעובד כוכבים ולא תניו שמופס רבינו תם דאין הלכה כרזי יביר' אלא כשפוסל אחריס על ידי הכרת בכור אצל בלל הכרת בכור לא דאין יכולתו צפרסת (א) וירא נמי דקדק מהך דשמעין דככל ענין הלכה כרזי יהודה: מטבילין

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

דבר תורה חד נמי כשר הכא מדמין לגזילות וחלוצות דבעינן שלשה לכ"ע ור' יוחנן דהכא אית ליה צהדיא (י) צירושלמי דשניו שדנו אין דיניהם דין וא"ת ואנן היכי מקבלין גרים הא בעינן מומחין וי"ל דשליחתייהו עבדינן דמשמע נמי בשליחי המגרש (גיטין דף פח: ושם) וכמו שחשו לנעילת דלת צפני לווין חשו נמי לנעילת דלת צפני גרים (א):

במוחזק דר'. אומר רבינו תם דדוקא צדדיעין דהוה עובד כוכבים מעיקרא דלי לא הוה ידעינן מהימן מנו דלי צעי אמר ישראל אני דמהימן דמשמע צריס מסכת פסחים (דף ג: ושם) גבי ההוא עובד כוכבים דהוה סליק ואפילו פסחים צירושלים ואין לומר שאני התם דהוה סמכי ארובא דהוה ישראל דהא בכל מקום נמי איכא רובא דרובו צדדינן דלמינו צמורת ידות ישראל הם ועוד ראייה משמעין דאמר ליה ר"י אי אתה נאמן לפסול את בניך ואיכו גופיה כשר אלא דשוי נפשיה חמיכה דאיסורא אצל אס צא על צת כהן לא פסלה כדפי' לעיל (א) ומהסיא דלעיל (דף מה). דל"ל זיל גלי אין ראייה שמה לא הוי צודקס אלא אס הוא ישראל אס לאו אצל דמשפחתו לא הוי צודקין: גרים ואע"ג דחוצת הגוף היא צעיר רבינא כיון דכתיב צאריך כדאשכחן צדוק פ"ק דקידושין (דף נח:): גבי שילוח עצדים והשטמת כספים הרי נמי צאריך לא שישנין דלמא דלרי צבו משום דאיכא שצחא דלרץ ישראל: מהו דתימא לא אהימניה. ויש ספרים דגרסי מהו דמימא ליהמניה ור"פ ליהמניהו כעד מפי עד: י"ש לך עדים. פירוש שנתגיירת צינך לצינך עמך ומימא מיהא אי הא דבעינן ג' היינו דוקא לכחמלה אצל דיעבד חד נמי כשר א"כ אס יש לו עדים לאו צינו לצינ עמנו הוא:

נאמן אתה לפסול עצמך בוי. היינו דוקא צמייל' דמשוי נפשיה חמיכה דאיסורא אצל אס צא על צת כהן לא פסלה כדפרישית לעיל צדוק פ"ק שני (דף כה: ושם) וא"ת היכי דמי אס אשמו עובדת כוכבים ממה נפשך צינו פסולים דאין קרו צנך אלא צנה ואס הימא אשמו ישראלית ממה נפשך צינו כשרים דקי"ל (לעיל דף מה). עובד כוכבים ועבד הצא על צת ישראל הולד כשר וכי תימא אלא קטן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן כלומר נאמן הוא על בנו כשאין לו בנים אבל אם יש לו בנים אינו נאמן אפלו אבנו דאביריה המניה רחמנא ולא אבר בריה:

(א) דעמו דצדיעבד אפי' צקלת על מנות נבדר ה' דקמני צ"ד מן סגו ועי' טושי"ע י"ד סמון רפ"ז סעף ג'.

עין משפט גר מצוה

קבו א מיי פ"ג מהל' אסורי ביאה הל' ז סמון לאוין קמו טושי"ע י"ד ס"י רמק סעף י': קבא ב מיי שם הלכס ח טושי"ע שם ס"יא: קבא ג מיי פ"ב מהל' מלאת הלכס די סמון רעו סע"י י': קל ד מיי פ"טו מהל' אסורי ביאה הל' טו סמון לאוין קמו: קלא ה ו מיי שם הל' טו ומגן שם טושי"ע אה"ע סמון ד סעף כט: קלב ז מיי שם הל' יד ופ"י הל' א סמון לאוין קמו טושי"ע י"ד סמון רמק סעף י':

תוס' חר מובא

וכבר כתבתי מזה כל הצורך בפרא' דמילה: אי' יוחנן בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראייה כשהוא מוחזק בעובד כוכבים אבל אם אינו מוחזק אי"צ להביא ראייה. הנה שאמר הוא הפה שהתיר דאי בעי אמר ישראל אני מאבותי. וראיה לדבר ההוא עובד כוכבים דהוה אכיל פסחים צירושלים בפרק קמא דפסחים: מעשה באחד שבא לפני ר' יהודה וא"ל נתגיירתי בניי לבין עצמי וכו' פי' לא היו מוחזקים בו שהוא עובד כוכבים דאי"כ היה צריך להביא ראייה עליו ועל בניו אלא היו מוחזקים בהה גר. ושאל לו ר' יהודה יש לך עדים כלי' יש לך עדים שנתגיירת בין לבין עצמך אפילו בניו פסולים ואם יש עדים שנתגיירת בפני בניי שריס: דקי"ל עבד עליו עול מצות שהוריעהו (תרי"ג) הוא גר ממור הוא עצמו כשר ומייר שנתגייר הוא ובניו דאם נתגייר הוא לבדו ובא אח"כ על גירות או על בת ישראל הרי בניו כשרים: דקי"ל עבד ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר ואם לבתה האמר ר' יהודה בת גר זכר כבת חלל זכר. והוכיח דאמרי שהיו משמעו שנתגייר בב"ד פלוני מתימא ליה. תניא אי' יהודה נאמן הוא על בנו קטן לאמר שהוא בן גרושה או בן חלוצה ואינו נאמן על בנו גדול. אי' חזיא בר אבא אי' (שמעון) יוחנן לא קטן קטן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קטן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן כלומר נאמן הוא על בנו כשאין לו בנים אבל אם יש לו בנים אינו נאמן אפלו אבנו דאביריה המניה רחמנא ולא אבר בריה:

(א) דעמו דצדיעבד אפי' צקלת על מנות נבדר ה' דקמני צ"ד מן סגו ועי' טושי"ע י"ד סמון רפ"ז סעף ג'.